

SORU VE HAP BİLGİLERİYLE SINAVA HAZIRLIK KİTABI

AÖF ADALET YÜK. OKULU

ÖN.LİSANS

1.YARIYIL

SINAVLARA HAZIRLIK KİTABI TANITIM

DOSYASI

NASIL ÇALIŞMALIYIZ?

Açık Öğretim Fakültesi (AÖF) öğrencilerinin sınavlara hazırlanmaları için oluşturulan bu kitapçıkta, bahse konu dersin tüm ünitelerinde bulunan her konu; analitik bir metotla incelenerek bir nevi soru bankasına dönüştürülerek ilgililerinize sunulmuştur. Bilindiği gibi herhangi bir şeyi bir bütün olarak kavramak ve idrak etmek; o meselelerin en başta temeline ve sonrasında da en ince ayrıntılarına vakıf olmaktan geçer. Eğer sınav hazırlanma çalışmalarınızı, tam bir öğrenme kılavuz olan bu kitapçık referans alınarak; ciddi bir program dâhilinde, planlı ve metodolojik bir disiplinle yürütürseniz sizlere son derece faydalı olacak, sınav başarınız artmasına doğrudan katkı yapacaktır.

Benimle kurduğunuz iletişim ve bağlantılarınızda **"Nasıl Çalışmalıyız Nevin Hocam"** sorularıyla karşılaşmaktayım. Bu tür sorulara **"Nasıl Çalışmalıyım?"** başlığı altında yardımcı olmaya ve cevap vermeyi uygun buldum.

1-)

Dönemleri kapsayan bir çalışma programınız olmalı. Bu program 1. yarıyıl, 2.yarıyıl için ayrı, ayrı hazırlanmalı. Programda her Ders için günlük, haftalık, aylık çalışma saatleri ve günleri tekilleştirilmeli ve çalışmalarınızı Kendinizin oluşturduğu bu disipline mutlaka sadık kalarak sürdürmelisiniz.

2-)

Çalışma programınızı yaptıktan sonra Ders çalışmaya AÖF' ün yayınladığı Ders kitaplarından metin okumaları yaparak başlamalısınız. Bilindiği gibi Ders kitapları ünitelerden oluşmaktadır. Tercihen çalışmanın başlangıcında tüm kitabı birkaç kez okumanız sık önerilen bir yöntemdir. Ancak böyle yapsanız da, ki doğruluk payı vardır. Sonrasında bizim tavsiyemiz Dersleri ünite, ünite çalışmanızdır.

3-)

Bilindiği gibi, Ders kitapları iyi incelendiğinde her ünitenin bir veya birkaç ana teması ve ana temaya giden yan ve ara yolları vardır. Konuya egemen oldukça bunları kavramış ve idrak etmiş olacaksınız. Bu kavrayış sizlere ayrı bir güven ve inanç kazandıracaktır.

4-)

Ancak bu ünite metinleri üzerinden çalışmalarınızı pembe dizi Romanlarını okur gibi yapmamalısınız. Masanızda Ders kitabı ve büyükçe bir defteriniz olmalı, ünitelerdeki ana konu ve onun tema sal içeriklerini not alarak, yani yazarak çalışmalısınız. Yazarak çalışmak bir nevi pratik uygulamadır. Bilinmelidir ki en temel öğrenme metodu uygulamadır. Bu yöntem konuyu kavramayı artırır, belleği güçlendirir, unutmayı önler.

5-)

Biliyorum sizin sesinizden yanımdaymışsınız gibi duyuyorum. Biz bu metotları uygulayarak çalıştığımızda sizin kitaplarınıza ne gerek var biz zaten başarınız. Niye sizin kitabınızı alalım? Hocam" diyebilirsiniz. Bu sorunuza

verilecek en önemli cevabım BENİM KİTABIMIN SINAVA HAZIRLIK İÇİN BİR KILAVUZ KİTAPÇIĞI OLDUĞUDUR. Bu KİTAPÇIĞI ders çalışmalarınızda doğru kullanırsanız başarınız % 100 olacaktır. Peki, o zaman ne yapmalısınız?

6-)

A- Masanızın bir kenarında Ders kitabınızın çalıştığınız ünitesini açmalı, diğer kenarına benim kitabımda ait olan ünitenin konu anlatımlı hap bilgili sorular bölümünü açıp sorularımı tek, tek okuyup ders kitabınızdaki cevabi anlatımları bularak okumalı ve iyice kavramalısınız. Ayrıca bu öğrendiklerinizi mutlaka defterinize yazılı not olarak kaydetmelisiniz. Bu manada kitabım bir çalışma kılavuzudur. Bu Yöntem ünitenin bütününün öğrenilmesini ve idrak edilmesini sağlayacaktır.

B- Nasıl çalışmalıyız? Sorusuna cevap için yaptığınız araştırmalarınızda karşınıza hep, önce metin üzerinden çalışmanız daha sonra da öğrendiklerinizi ölçmek için test çözeniz önerilir. Bu metot elbette kendi içinde doğrudur. Ancak benim tecrübelerim ve sizlere yardımcı olmak için hazırladığım tüm kitaplarım konuya ait bilgi seviyenizi ölçmeyi sağladığı gibi yukarıdaki A-) maddesinde tanımladığım metodu uygulayarak yapacağınız çalışma ile başarınızı bir üst dereceye çıkaracaktır.

C) Çoktan seçmeli Test kitapları üzerinden çalışmak sizlere, verdiğiniz doğru ve yanlış cevaplamalarla konuya hâkimiyet seviyenizi ölçtüğü gibi, sınavlarda zamanı verimli kullanma becerisini de kazandırır. Birçok uzman metin üzerinden çalışmaları bitirdikten sonra test çözmeye çalışmaları yoğunlaşmanız gerektiğini önerebilir. Bu önerme de elbette doğrudur. Ancak benim çalışma yöntemleri üzerine önerilerim yukarıda maddeleştirerek tanımladığım metotları içermektedir.

7-)

Son olarak bir çalışma programı yaptınız ve bu programa uygun olarak derslerinize çalıştınız sınavlar yaklaşıyor bir NEVİN SEÇKİN ULUS kitabını masanıza koyun ve sorularımı çözmeye başlayın. Bitirdiniz doğru ve yanlış cevaplarınızı analiz edin. Yanlış olarak işaretlediğiniz veya cevapsız bıraktığınız soruları Ders kitabınızdan ait olunan metin üzerinden bulup okuyun ve iyice kavrayın. Tüm bunları yaptığınızda sınava hazırsınız demektir. Artık başarılı olmamanız için hiç bir neden yoktur.

BASŞARI DİLEKLERİMLE,

NEVİN SEÇKİN ULUS

1-DERS: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

ÜNİTE

-1-

1. ÜNİTE : KURALLAR, DEVLET VE HUKUK**İnsan Davranışı ve Kurallar**

Pek çok davranışımız istencimizin ürünü olmasında ardında yatan zihinsel süreç nedenleri

- İsteme
- Akıl yürütme
- Hesaplama
- Hedef belirleme
- Hedefe yönelme
- Karar verme

Kurallar, belli durumlarda ne yapılması gerektiğini söyleyen ifadelerdir. İnsan davranışını yönlendiren farklı türlerde pek çok kural vardır.

Ahlak Kuralları

İnsan akıl sahibi bir varlıktır ve şüphesiz akıl sahibi olmak, onu diğer varlıklardan ayıran en önemli özelliktir.

İnsan aklının iki yönü

- Teorik akıl
- Pratik akıl

SORULAR:

1. Nesnelere ve olgular üzerine düşünerek neye inanılması gerektiğine karar veren akıl aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Teorik akıl
- B. Pratik akıl
- C. Betimsel akıl
- D. Üretici akıl
- E. Yaratıcı akıl

YANIT A

2. Ne yapılması gerektiğine karar verirken amaçlar ve hedefleri koyan ve projeler üreten akıl aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Teorik akıl
- B. Pratik akıl
- C. Betimsel akıl
- D. Üretici akıl
- E. Yaratıcı akıl

Bu amaç ve hedeflere nasıl ulaşılacağını belirler. Eylemleri yönlendirir.

Pratik akıl

- Değerler ve normlar türetir.
- Eylemleri bu değerler ve normlar çerçevesinde
- yönlendirir.

YANIT B

3. Var olan davranış kurallarına gönderme yaparken, uyulması gereken kurallardan değil, uyulmakta olan kurallardan bahseden kavram aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

- A. Ahlak
- B. Betimsel ahlak
- C. Normatif ahlak
- D. Yatacı ahlak
- E. Pozitif ahlak

YANIT B

4. Uyulması gereken kurallar düşüncesinin yer aldığı ve insanlara uyma talebinde bulunmak anlamında kullanılan ahlak aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Ahlak
- B. Betimsel ahlak
- C. Normatif ahlak
- D. Yatacı ahlak
- E. Pozitif ahlak

YANIT C**Ahlak kuralları**

- İyiye yönelmiş eylemi talep eden kurallardır.

Ahlak

- Beşerîdir.
- İnsan ürünüdür.
- Doğada ahlak olmaz; doğanın ahlakı olmaz. Doğanın yasaları vardır.
- Olgular bizatihi değer yaratmaz.
- Yaşlı bir insanın varlığı, kendisine yardım edilmesini 'doğal' olarak gerektirmez.
- Karnını doyurmak için sürekli başkalarını öldüren bir aslan, ahaksız değildir.

Ahlak kuralına uyulmamasının sonuçları

- Kişide vicdan azabı ile gelen huzursuzluk
- Başkaları tarafından ayıplanabilme
- Kınanma ve dışlanma

5. İnsanın doğasına, evrenin yapısına, insanların nasıl yaşaması gerektiğine, gerçeklik ve değerlerle ilgili doğruları araştırmanın en iyi yöntemlerine ilişkin birbiriyle içten bağlantılı bir inançlar kümesi ve bu inançlar tarafından belirlenen tutumlar ve pratiklere ne ad verilir?

- A. Ahlak
- B. Din
- C. Felsefe
- D. Örf ve adet
- E. Hukuk

YANIT B

Tanrı veya doğaüstü güçlerle olan ilişki, çoğunca tapınma adı verilen bireysel veya kolektif ritüellerle kurulur.

Dinler:

Evrene dair bir anlayış ortaya koyar ve insan olmanın ve beşerî eylemlerin anlamını sunar.

Mensuplarından çeşitli şekillerde davranmaları ni ister.

Davranışların bir kısmı, ibadet veya tapınma Din kurallarına uyan ve din adına hareket ettiğini söyleyen kişiler, güç sahibi oldukları takdirde, din kurallarının gereklerini hayata geçirirler. Genellikle böyle bir devlete, **teokratik devlet veya din devleti** denir.

Dinî kuralların yaptırımının öte dünyayla ve doğaüstü güçlerle ilişkili olduğunu, din kurallarının iktidar

tarafından benimsenmesiyle ortaya çıkan uygulamanın, olsa olsa dine uygun, dine dayanan bir 'hukuk düzeni' olduğunu söylemek gerekir.

Örf ve Âdet Kurallarının özelliği

- Başlangıcı bilinemeyecek ölçüde eskiden beri uygulanıyor olmak
- Toplumda bu şekilde hareket edilmesi gerektiği yönünde bir inancın bulunması

6. Aşağıdakilerden hangisi Örf ve âdet kuralları özelliğini yansıtmaz?

- A. Modernleşmemiş toplumlarda bireylerin davranışlarını yönlendiren en önemli kurallardandır.
- B. Sosyalleşme sürecinde kişiden kişiye, nesilden nesile aktarılır.
- C. Öncelikle emreder ve yasaklar.
- D. Kurallara uyulmaması, bazen modern hukuk sistemlerindeki hukuk ihlallerine verilen tepkiden çok daha ağır olabilir.
- E. Kişilerin kimlik algılarında da kurucu unsurdur.

Hukuk Kuralları

- Öncelikle emreder veya yasaklar.
- Belli durumlarda belli eylemlerde bulunmaya izin verir.

YANIT C

Hukukun belli bir eylemde bulunmaya izni vermesi

Kişinin o eylemi yapmaya mecbur olmamakla birlikte, yapması durumunda istemediği bir durumla karşılaşmayacağı, izin verilmiş bir eylemin tipinin, hukuk tarafından korumaya alındığı anlamına gelir.

Hukuk kuralları açısından mecburiyet yahut zorunluluk

- Aksi şekilde davranmanın imkânsız olduğunu ifade eder.
- Aksi yönde hareket etme ihtimali, zaten o kuralların yaratılmasının nedenidir.

Kuralların yarattığı mecburiyet veya zorunluluk

- Sorumluluk ve yükümlülük anlamlarına gelir.

Sorumluluk ve yükümlülük

- Söz konusu kural sisteminin mahiyeti açısından değişkenlik gösterir.

Bir hukuk kuralının ihlali nedeniyle ortaya çıkan sorumluluk, yani bir yükümlülüğün yerine getirilmemesinin sonuçları nelerdir?

- Tazminat ödeme
- Bazı haklardan mahrum kalma

Bir kuralın hukuk kuralı olması

Söz konusu kuralın merkezî siyasal iktidar tarafından çıkarıldığını söylemektir.

7. Kuralın koyucusunun yaratıcısı tarafından yapılan belirlemeye bağlı olduğu kural türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Ahlak
- B. Din
- C. Felsefe
- D. Örf ve adet
- E. Hukuk

Kuralın koyucusunun yaratıcısı tarafından yapılan belirlemeye bağlı olması aynı zamanda hukuk kurallarını diğer kurallardan ayıran özelliği olduğunu unutmayınız.

YANIT E

Hukuk kuralı olmanın, devlet tarafından yaratılmış olmaya bağlanmış olmasının sonuçları nelerdir?

- Usul yahut biçim sorunu olması
- Hukuk kurallarının birer ahlak veya din kuralı olarak kabul edilememesi

8. Hukuk Kuralları ve güvenlik ile ilişkisi kapsamı dikkate alındığından aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A. Hukuk kuralları yazılı yada kamuya açık kurallar olmaları bakımından kişilerin geleceğe yönelik planlar yapmalarını sağlar.
- B. Hukukun tarafsızlığı ağır meşruiyet krizlerinin yaşandığı dönemleri kapsar.
- C. Hukuki yargılama makamlarının belirliliği esastır.
- D. Hukuki yaptırımların önceden bilinebilir olması gerekir.
- E. Hukuk devleti şiddet tekeli ile hak ve özgürlükleri güvenceye alır.

Hukukun tarafsızlığı ağır meşruiyet krizlerinin yaşanmadığı dönemleri kapsar. Bu yüzden;

YANIT B

Hukuk düzenine aykırı durumlarda hukukun verdiği tepkiye ne ad verilir?

- Yaptırım

Siyasal iktidarın güttüğü suç politikası aşağıdakilerden hangisidir?

- Hangi eylemlerin suç olarak kabul edileceği Hukukun düzen ve değer kapsamında ifade ettiği yer
- Devletin şiddet tekeline sahip olması ile kurduğu hiyerarşi düzeninin tekeline oluşur.
- Her düzen bir değer yargısının ifadesidir.
- Süregiden hukuk uygulaması çerçevesinde sistem oluşumu fark edilmeden oluşur.

- Hukukun tarafsızlığı ağır meşruiyet krizlerinin yaşanmadığı dönemleri kapsar.

20. Özel hukukun cebren icrası hakkında verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A. Borç ilişkileri dışında da ortaya çıkmasının sözkonusu olması
- B. Velayet davasında görülmesi
- C. Bazı hukuka aykırı eylemlerin sonuçları için düzenin yeniden kurulmasına uygun olması
- D. Hukukun öngördüğü düzenin devlet eliyle zorla kurulmasına tam imkan sağlaması
- E. Sadece borç ilişkisinde ortaya çıkması

YANIT E

Cebrî icra

- Hem hukuk kurallarının gerektirdiği durumun devlet eliyle zorla yerine getirilmesini sağlamış olur
- Hem de kişinin olağan durumun dışında bir yük altına girmesine neden olur.

YANIT D

Hukuk kurallarının, ihlal durumunda yaptırımlar öngörmesinin ilk amacı

- Hukuka uyma davranışının sağlanarak, hukukun öngördüğü düzenin ayakta kalması
- Hukuka aykırı eylemle bozulan düzenin mümkün olduğunca eski hâline getirilmesi

Cebrî icrada

- Hukuka aykırı eylemler söz konusu olduğunda hukukun öngördüğü düzen devlet eliyle zorla kuruluyordu.
- **Özel hukuk alanındaki bazı hukuka aykırı eylemlerin sonuçları**
- Cebrî icra vasıtasıyla düzenin yeniden kurulmasına uygun değildir.

Tazminat

Genellikle, zararın parasal değerine karşılık gelen bir ödeme yükümlülüğüdür.

Borç ilişkisinin koşullarına uyulmamasından doğan zararlar nedeniyle ortaya çıkabilir.

Tazminatın doğmasının nedenleri

- Borç ilişkisinin koşullarına uyulmaması
- haksız fiil' adı verilen eylemlerden doğması

Haksız fiil

Hukuka aykırı kusurlu bir eylemle bir başkasına zarar verilmesi

Haksız fiil sorumluluğu

bazen ceza sorumluluğuyla aynı anda var olabilir.

haksız fiil sorumluluğu yanında, aynı zamanda, ceza sorumluluğuna da sahip olabilir.

Tazminatın ortaya çıkış nedenleri

21. İdarenin eylem ve işlemleri nedeniyle ortaya çıkan zararların karşılanmasını ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Ceza
- B. Cebri İcra
- C. Tazminat
- D. Disiplin cezası
- E. Geçersizlik cezası

Tazminat ile bahsedilen zararın sadece maddi zararlar olmadığıdır.

Kişi, hukuka aykırı kusurlu eylemiyle, bir başka kişiye, ortada maddi bir zarar olmasa da, acı veya istirap çektirmiş olabilir.

YANIT C

Yaptırımın Türleri

- Ceza
- Cebri İcra
- Tazminat
- Geçersizlik

Hukukî sonuç doğurmaya yönelmiş irade açıklamalarına

- Hukukî işlem

22. Yasama, yürütme ve yargı alanlarındaki organ ve makamların, birbirlerinin alanına giren konularda işlem yapması aşağıdaki yaptırımların hangisine örnek teşkil etmektedir?

- A. Ceza
- B. Cebri İcra
- C. Tazminat
- D. Geçersizlik
- E. Disiplin cezası

Hukukî işlemin 'yok' hükmünde olmasına örnekler

- Resmî memur önünde yapılmayan evlenme
- Kamu görevlisi olmayan bir kişinin kamu görevlisiymiş gibi idari bir işlem yapması

- Yasama, yürütme ve yargı alanlarındaki organ ve makamların, birbirlerinin alanına giren konularda işlem yapması

YANIT D

Bazı durumlarda ise;

hukukî işlemin tamamlanmış sayılması için gerekli sayılan bazı koşulların gerçekleşmemiş olması, bu işlemlerin geçersiz sayılmasını gerektirir.

Özel hukukta bir hukukî işlemin geçersizliği hangi başlıklar altında incelenir?

- Hükümsüzlük
- İptal edilebilirlik

Geçersizliğin Türleri

- Yokluk Hükümsüzlük (Butlan)
- iptal Edilebilirlik (Nisbi Butlan)

Yokluk durumunda

işlemlerin hukuk dünyasında hiçbir zaman var olmadıkları kabul edilir hükümsüzlükle geçersiz olan işlemler vardır

2. DERS:**İDARİ HUKUKA
GİRİŞ****1. ÜNİTE : İDÂRE TEŞKİLATI****TÜRK İDÂRE TEŞKİLATINA HÂKİM OLAN GENEL İLKELER**

İdâre teşkilatı, soyut bir unsurdur. Teşkilat idârenin siyâsî ve hukuki dokusu olarak ortaya çıkmaktadır. Teşkilat, idârenin iskeletidir.

Bu iskelet kurulurken veya işletilirken gelişigüzel değil, belirli ilkelere göre hareket edilir.

Türk idare teşkilatına hakim olan ilkeler

- İdârenin kanuniliği ilkesi
- Merkezden yönetim ve yetki genişliği ilkesi
- Yerinden yönetim ilkesi
- İdârenin kamu tüzel kişilerinden oluşması ilkesi
- İdârenin bütünlüğü ilkesi

SORULAR:**1. İdârenin örgütlenmesinde ve faaliyetlerinde yasaların egemen olması Türk idare teşkilatına hakim olan hangi ilke kapsamında yer alır?**

- İdârenin kanuniliği ilkesi
- Merkezden yönetim ve yetki genişliği ilkesi
- Yerinden yönetim ilkesi
- İdârenin kamu tüzel kişilerinden oluşması ilkesi
- İdârenin bütünlüğü ilkesi

İdârenin yasalara saygılı davranması, böylece yönetilenlerin (kamu hizmetlerinden ve diğer idâri faaliyetlerinden yararlananların), idârenin keyfî eylem ve işlemlerine karşı korunması anlamına gelir .

YANIT A

2. Aşağıdakilerden hangisi idârenin kanuniliği ilkesinin boyutlarından biri değildir?

- İdârenin, işlevini yerine getirirken yasalara saygılı davranması
- İdârenin kuruluşunun kanunlarla düzenlenmiş olması
- İdârenin üstlendiği görevlerinin kanunda gösterilmesi
- İdârenin işlemlerinin sorgusuz kabul edilmesi
- İdârenin yapmış olduğu işlemlerin aksi ispat edilinceye kadar hukuka uygun olduğunun kabul edilmesi

YANIT D

3. Başkent ve taşra teşkilatı Türk idare teşkilatına hakim olan hangi ilke kapsamında yer alır?

- İdârenin kanuniliği ilkesi
- Merkezden yönetim ve yetki genişliği ilkesi
- Yerinden yönetim ilkesi
- İdârenin kamu tüzel kişilerinden oluşması ilkesi
- İdârenin bütünlüğü ilkesi

YANIT B

Merkezden Yönetim (İdâri Merkeziyet) İlkesi

Ülke idâresinin merkezî idâre tarafından tek elden yürütülmesini anlatan bu ilkeye göre idâre teşkilatı devlet kamu tüzel kişiliğinden ibarettir.

Merkezden yönetim ilkesinin katı biçimde uygulanması durumunda hiçbir ayırım gözetmeden, bütün kamu hizmetleri devlet adına yürütülür.

Merkezî idâre, hizmet türlerine göre bakanlıklara ayrılrsa da bunların devletten ayrı tüzel kişilikleri yoktur. Bakanlıklar, üstlendikleri hizmetleri yürüten devlet kamu tüzel kişiliğini temsil ederler.

Merkezden yönetim ilkesine göre kurulan idârî teşkilatın bölümleri

- Başkent teşkilatı
- Taşra teşkilatı

İdâre Teşkilatı Kanuni İdâre İlkesi

- İdârenin kuruluş, görev ve yetkilerinin kanunlarla düzenlenmesidir.

4. Aşağıdakilerden hangisi merkezden yönetimin faydalarından biri değildir?

- A. Devlet yönetiminde birlik
- B. Ülke içerisindeki silahlı güçler üzerinde sivil idârenin üstünlüğünü sağlaması
- C. Kamu görevlilerini yerel etkilere yaklaştırması
- D. Kamu hizmetlerinin ülkeye eşit bir biçimde yayılması
- E. Kamu hizmetlerinin maliyetlerini azaltması

Kamu görevlilerinin yerel etkilerden uzaklaşması olarak bilinir.

YANIT C

5. Aşağıdakilerden hangisi merkezden yönetimin sakıncalarından biri değildir?

- A. Bürokrasi
- B. Kamu hizmetlerinin maliyetlerini arttırması
- C. Demokrasi esaslarıyla bağdaşmazlık
- D. Kamusal kaynaklarının bürokrasi tarafından kendi seçim bölgelerine kaydırılmasına neden olması
- E. Merkez adına görev yapanların hizmetin gerekleri yerine merkezin görüşünün gereklerini uygulamayı yeğleyebilmesinin sözkonusu olması

YANIT B

6. Merkezden yönetimin sakıncalarına karşı geliştirilen önlem aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Yetki Genişliği
- B. Yetki devri
- C. İdari vesayet
- D. Medeni vesayet
- E. İmza devri

YANIT A

Yetki Genişliği

Merkez adına karar almaya yetkili kılınmış yüksek düzeydeki şefin ya da şeflerin karar alma ve uygulama yetkilerinden bazılarının, kendi hiyerarşik denetimleri altında kullanılmak üzere, başkentteki veya taşradaki bazı yüksek memurlara aktarılmasıdır.

Merkezî idârenin başkent örgütü ile taşra örgütünün veya yurt dışı temsilciliklerin başındaki yöneticiler

arasında olabileceği gibi başkent teşkilatının kendi içinde de olabilir.

7. Merkezî idârenin başkent teşkilatı ile taşra veya yurt dışı teşkilatı arasındaki yetki genişliği uygulaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Rektör –Dekan
- B. Kaymakam- İlçe Milli Eğitim Müdürü
- C. Vali - Kaymakam
- D. Vâliler- Büyükelçiler
- E. Bakan- Müsteşar

YANIT D

Başkent örgütü içinde yetki genişliği uygulamasına örnek

- Müsteşarlıklar

Yerinden Yönetim İlkesi

Yerinden yönetim kavramı (adem-i merkeziyet) Topluma sunulacak bazı hizmetlerin devlet kamu tüzel kişiliğinin dışında kurulan kamu tüzel kişileri tarafından yürütülmesini ifade eder.

8. Yer ve hizmet açısından sınıflandırmaya tabi tutulan Türk idare teşkilatına hakim olan hangi ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A. İdârenin kanuniliği ilkesi
- B. Merkezden yönetim ve yetki genişliği ilkesi
- C. Yerinden yönetim ilkesi
- D. İdârenin kamu tüzel kişilerinden oluşması ilkesi
- E. İdârenin bütünlüğü ilkesi

YANIT C

Yerinden Yönetim İlkesinin Uygulanış Biçimleri

- Yer açısından
- Hizmet açısından

Yer açısından yerinden yönetim idareler

- Belirli bir coğrafya üzerinde yaşayanların oluşturdukları örgütlere uygulanması
- Belediyeler

Hizmet açısından yerinden yönetim ilkesi

- Belirli bir hizmetin kendisine tanınmış olan idareler
- Üniversiteler

Yerinden Yönetimin Faydaları

- Yerinden yönetim, demokratik hukuk devletin bir sonucudur. Bu ilkeyle halkın yönetime katılımı yaygınlaşmakta, kişinin kendine güveni artmaktadır.
- Kamusal ihtiyaçların belirlenmesinde yerinden yönetim ilkesi daha etkindir. Bu durum, kamu hizmetlerinin daha verimli, hızlı ve etkin biçimde görülmesini sağlar.
- Merkezden yönetimin sakıncalarını gideren bir yönetim biçimidir. Örneğin, merkezden yönetimin en büyük sakıncası olan bürokrasiyi azaltır.

Yerinden Yönetimin Sakıncaları:

- Mâlî sıkıntı çekmek

- Yerinden yönetim ilkesine göre kurulan kamu tüzel kişilerine tanınan mâlî özerklik, zaman zaman o idâre içinde kötü idârî geleneklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.
- Yerinden yönetim ilkesinin aşırı uygulamaları, üniter devletlerde ülke birliği açısından tehdit oluşturabilmektedir.

İdârenin Kamu Tüzel Kişiliklerinden Oluşması İlkesi

Tüzel Kişilik Kavramı

Tüzel kişilik, bir yandan amaçla ilgilenenlerin işini kolaylaştırmakta, diğer taraftan da amaç için örgütlenenlerle hukuki ilişki içine giren üçüncü kişilere bir güvence sağlamaktadır

Çünkü, tüzel kişiliğin ömrü, fesih, infisah veya bir başka tüzel kişi ile birleşme dışında, kuruluş amacının gerçekleşmesine kadar devam eder.

İdâre hukukunda hak sahipleri sadece tüzel kişilerdir.

Gerçek kişiler

Tüzel kişiliklerin organları, yetkilileri veya faaliyetlerinin birer aracı olmaktan ileriye gidemezler.

Kamu Tüzel Kişiliği ve İdâre Tüzel Kişiliği

- Özel hukuk tüzel kişilerine göre daha üstün yetkiler ve ayrıcalıklara sahiptirler.
- Özel hukuk tüzel kişilerine göre daha sıkı bir denetime tâbi tutulmaktadır.

Kamu Tüzel Kişiliği

Kanun veya kanunun açıkça verdiği bir yetkiye dayanarak bir idârî işlemle kurulan, üstün ve ayrıcalıklı yetkilerle donatılmış, Devlet tüzel kişiliğinden ayrı tüzel kişiliklerdir.

9. Kamu hukuku alanında tüzel kişiliğin kurulması aşağıdakilerden hangisi ile mümkündür?

- A. Kanun
- B. Anayasa
- C. Yönetmelik
- D. Tüzük
- E. İç tüzük

YANIT A

Ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak..." bir idârî işlemle kurulabilir.

10. Aksine işlem, yetki ve usulde paralellik ilkesi kamu tüzel kişilerin hangi işlemleri için uygulanır?

- A. Fesih
- B. İnfisah
- C. Bir başka tüzel kişi ile birleşme
- D. Kamu tüzel kişinin kaldırılması
- E. Kamu tüzel kişiliğinin devamı

YANIT D

İdârenin Bütünlüğü İlkesi

İdâre kuruluş ve görevleriyle bir bütündür.

Fakat Anayasanın ilgili hükmünün kastettiği bütünlük, sistem bütünlüğüdür

33. Aşağıdakilerden hangisi Sayıştay'ın malî dış denetim kapsamındaki idârî görevleri arasında yer almaz?

- A. Rapor sunumu
- B. Genel uygunluk bildirimini
- C. Görüş bildirme
- D. Danışma görevi
- E. Diğer idârî görevler

YANIT D

34. Cumhurbaşkanlığı örgütü içinde yer alan kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Milli Güvenlik Kurulu
- B. Sayıştay
- C. Devlet Denetleme Kurulu
- D. Ekonomik ve sosyal konsey
- E. Kamu denetçiliği

Devlet Denetleme Kurulu (DDK)

Bağımsız ya da özerk değil

Doğrudan doğruya Cumhurbaşkanlığına bağlı bir örgüttür.

Cumhurbaşkanının Anayasada öngörülen yetkilerini kullanma ve görevlerini yerine getirme konusundaki en önemli aracıdır.

Cumhurbaşkanı, idâre cihazını denetleyebilmekte ve belirlediği ölçütler doğrultusunda yönlendirebilmektedir.

YANIT C

35. Devlet denetlem Kurulu kaç üyeden oluşur?

- A. 2
- B. 5
- C. 7
- D. 9
- E. 12

YANIT D

Dokuz üyeden oluşur.

Kurul üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından atanır.

İki yılda bir, kurul üyelerinin üçte biri yenilenir.

Kurul başkanı, üyeler arasından iki yıl için Cumhurbaşkanı tarafından seçilir.

Kurulun idârî görevleri, kurul sekreterliğince yürütülür.

Görev süresi dolan başkan ve üyeler yeniden seçilebilir veya görev süresi bitmeden görevden alınabilir.

Kurul, kendisine Anayasa ve kuruluş kanununda verilen görevleri yapabilmeleri için, Cumhurbaşkanı tarafından açıkça görevlendirilmesi gerekmektedir. Kurul kendiliğinden araştırma ve inceleme yapamaz.

36. Aşağıda başkentteki yardımcı kuruluşlar hakkında verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A. Devlet denetleme kurulu'nun raporu, kamu kuruluşlarını bağlayıcı bir karar değildir.
- B. Ekonomik ve Sosyal Konsey Anayasal güvenceye sahip değildir.
- C. Kamu denetçiliği kurumu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlıdır
- D. Danıştay, idârî görevlerine ilişkin çalışmalarını dosya üzerinden yapar.
- E. Millî Güvenlik Kurulu hükümetin üstünde bir kuruluş değildir.

YANIT B

Ekonomik ve Sosyal Konsey

- Önce, 4641 sayılı Kanun
- 12 Eylül 2010 tarihli halk oylamasıyla kabul edilen ve Anayasa değişikliklerini içeren 5982 sayılı Kanun ile kurulmuştur.
- Anayasal güvenceye kavuşturulmuş bir yardımcı kuruluştur.

Ekonomik ve Sosyal Konseyinin amacı

ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında, toplumsal uzlaşma ve işbirliğini sağlayacak, sürekli ve kalıcı bir ortam yaratarak, istişari mahiyette ortak görüş belirlemek

Konseyin yapısı

- Hükümet üyeleri
- Yüksek düzeyde bürokratlar
- Kamu kurumu niteliğinde meslek teşekkülü niteliğine sahip Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği ile çalışanları
- İşverenler

Kamu Denetçiliği Kurumu

- 5982 sayılı Kanun ile anayasal güvenceye kavuşturulmuştur.
- Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlıdır.
- İdârenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.

3. DERS:

TÜRK ANAYASA HUKUKU

2. ÜNİTE: ANAYASALARIN YAPILMASI VE 1982 ANAYASASI

Anayasaların yapılıması:

Kurma ya da kuruculuk işlevi

Devleti hukuki ve siyasi bir kurum olarak kuran iktidara;

Kurucu iktidar

Kurucu iktidarın hukuki statülerini ve yetkilerini anayasa ile düzenlediği devlet organı;

Kurulmuş iktidar

Kurucu iktidar kaynağı ve yetkileri bakımından

Asli kurucu

Tali (türev) kurucu iktidar

Asli kurucu iktidar:

Anayasanın yapılmasını

Tali kurucu iktidar:

Anayasasının değiştirilmesini ifade eder.

Asli kurucu iktidarın biçimleri

- Monokratik
- Plebisit
- Demokratik

Asli kurucu iktidar:

Devleti kurarak ona hukuki ve siyasi statüsünü veren ve anayasayı ilk kez ya da yeniden yapan iktidar

Anayasayı yaparken o ülkede yürürlükte bulunan hiçbir hukuk kuralıyla bağlı ya da sınırlı değildir. farklı durumlarda ortaya çıkabilir.

Asli kurucu iktidarın ortaya çıktığı durumlar :

- Yeni bir devletin kuruluşu
- Bir sömürge toprağının bağımsızlığını kazanması ile yeni bir devletin kuruluşu
- Bir savaş ya da iç savaş sonucu devletin yeniden ortaya çıkması ya da inşa edilmesi

- İşgalci güçlerle yürütülen Kurtuluş Savaşı sonucunda bu güçlerin ülkeden kovularak devletin kuruluşunun yenilenmesi
- Var olan anayasalı düzenin bir devrim ya da darbe sonucu ortadan kalkması
- Siyasal rejimin çökmesi

SORULAR:

1. 1831 Belçika, 1918 Çekoslovakya Anayasaları aşağıdaki hangi Asli kurucu iktidar türü olarak ortaya çıkmıştır?

- A. Yeni bir devletin kuruluşu
- B. Bir sömürge toprağının bağımsızlığını kazanması ile yeni bir devletin kuruluşu
- C. Bir savaş ya da iç savaş sonucu devletin yeniden ortaya çıkması ya da inşa edilmesi
- D. Var olan anayasalı düzenin bir devrim ya da darbe sonucu ortadan kalkması
- E. Siyasal rejimin çökmesi

YANIT A

2. Aşağıdakilerden hangisi bir sömürge toprağının bağımsızlığını kazanması ile yeni bir devletin kuruluşu kapsamında yer almaz?

- A. 1787 ABD
- B. 1810 Arjantin
- C. 1831 Belçika
- D. 1821 Meksika
- E. 1950 Hindistan Anayasaları

YANIT C

3. Bir savaş ya da iç savaş sonucu devletin yeniden ortaya çıktığı ya da inşa edildiği Anayasa ya örnektir?

- A. 1921 Teşkilatı Esasiye Kanunu
- B. 1821 Meksika
- C. 1950 Hindistan Anayasaları
- D. 1978 İspanya
- E. 1946 Fransa

1947 İtalya ve 1949 Federal Almanya Anayasaları

YANIT E

4. İşgalci güçlerle yürütülen Kurtuluş Savaşı sonucunda bu güçlerin ülkeden kovularak devletin kuruluşunun yenilenmesi ile ortaya çıkan Anayasa aşağıdakilerden hangisi ile örnek verilebilir?

- A. 1921 Teşkilatı Esasiye Kanunu
- B. 1821 Meksika
- C. 1950 Hindistan Anayasaları
- D. 1978 İspanya
- E. 1946 Fransa

YANIT A

5. Aşağıdakilerden hangisi var olan anayasalı düzenin bir devrim ya da darbe sonucu ortadan kalkması sonucu ortaya çıkan Anayasa türlerinden biri değildir?

- A. 1848 Fransa
- B. 1917 Rusya
- C. 1976 Portekiz
- D. 1961 ve 1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasaları

E. 1975 Yunanistan

YANIT E

6. Aşağıdakilerden hangisi siyasal rejimin çökmesi ile ortaya çıkan Anayasalardan biri değildir?

- A. 1978 İspanya
- B. 1917 Rusya
- C. 1975 Yunanistan
- 1978 Ekvador,
- E. 1979 Peru

YANIT B

Asli kurucu iktidar:

Mutlaka anayasal düzende savaş, devrim ya da darbe gibi olağanüstü bir durumdan kaynaklanan bir kesinti sonucunda ortaya çıkmaktadır

Karşı görüşte olanlar:

Bir ülkede gereksinimler doğrultusunda olağan dönemde de yeni bir anayasa yapılabileceğini savunmaktadır.

Asli kurucu iktidarı;

Ancak olağanüstü durumlarda ortaya çıkan iktidar biçiminde dar yorumlamamak gerekir. Hem olağanüstü hem de olağan dönemlerde tamamen yeni anayasa yapan, bunu yaparken de kendini varsa önceki anayasaya ve diğer hukuk kurallarının a bağlı saymayan iktidar olarak nitelendirilmelidir.

Olağan dönemde yeni bir anayasalar:

1999 Venezüela
2000 Finlandiya
2011 Macaristan Anayasaları

Asli kurucu iktidarın yetkisi:

Görünüşte sınırsızdır.

İktidarı bağlayan bir anayasa ya da hukuk kuralı yoktur.

Asli kurucu iktidarı, anayasa konusunda tutum belirlemede sınırlayabilen dış etkenler:

- Hukukun genel ilkeleri
- Evrensel toplumda yerleşik siyasal inanç ve tutumlar
- Toplumsal güç dengeleri
- Uluslar arası ortam
- Ülkenin taraf olduğu ya da olmayı düşündüğü uluslararası örgütler

7. Kaynağını tek kişinin iradesinden alan iktidarın nayasayı ya ferman ya da misak (pakt) biçiminde yaptığı iktidar aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Monokratik kurucu iktidar
- B. Plebisit kurucu iktidar
- C. Monokratik tali kurucu iktidar
- D. Demokratik kurucu iktidar
- E. Bonapart kurucu iktidar

YANIT A

Monokratik Asli Kurucu İktidar

Kaynağını tek kişinin iradesinden alan iktidar Anayasayı ya ferman ya da misak (pakt) biçiminde yapar.

Ferman anayasalar

8. Hükümdarın tek yanlı iradesinin ürünü olan anayasa aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

- A. Pakt anayasa
- B. Misak anayasa
- C. Ferman anayasa
- D. Bonapart anayasa
- E. Demokrat anayasa

YANIT C

4. DERS:**MEDENİ HUKUK**

-1-

8. ÜNİTE:

EVLİLİK BİRLİĞİNİN SONA ERMESİ, BOŞANMA VE SONUÇLARI, SOYBAĞI, EVLAT EDİNME, VELAYET VE VESAYET

,Evlilik birliğinin kendisinden sona erdiren nedenler

- Eşlerden birinin ölümü
- Ölüm karinesinin alınması
- Eşlerden Birinin Cinsiyet Değiştirmesi

Sağ kalan eş

- Evli olmaktan çıkarak dul statüsüne geçer.
- Ölen eşin mirasçısı olur.

Eşlerden birisinin gaipliğine karar verilmesi:

- Evlilik kendiliğinden ortadan kalkmaz.
- Gaipliğine karar verilen kişinin eşi ya gaiplik başvurusu ile birlikte ya da gaiplik karardan sonra "evliliğin feshi davası" açmalıdır. Eş, mahkemece evliliğin feshine karar verilmedikçe yeniden evlenemez

Evlenmenin Yokluğu:

Evliliğin yokluk yaptırımına tabi olması Geçersizlik türü değildir.

Aranan kurucu unsurlardan bir veya birkaçının olmaması hali

Fiili durumu ortadan kaldırmak için bir dava da açmaya gerek yoktur.

SORULAR:**1. Aşağıdakilerden hangisi evlenmenin yokluğuna karar veren hallerden biridir?**

- A. Evliliğin aynı cinsten iki kişi arasında yapılmış olması
- B. Eşlerden birinin evlenme sırasında evli bulunması
- C. Eşlerden birinin evlenme sırasında sürekli bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun bulunması
- D. Eşlerden birinde evlenmeye engel olacak derecede akıl hastalığının bulunması
- E. Eşler arasında evlenmeye engel olacak derecede hısımlığın bulunması

YANIT A

Evlenmenin resmi memur önünde yapılmamış olması

Nişanlılardan birinin evlenme yönündeki olumlu iradesini açıklamamış olması

Evlilik birliğinin evlenmenin geçersizliği ile sona ermesi

- Yokluktan farklı
- Batıl bir evlenme
- Butlan yaptırımına tabi

2. Aşağıdakilerden hangisi evlenmenin Mutlak butlan sebeplerini gerektiren hallerinden biri değildir?

- A. Eşlerden birinin evlenme sırasında evli bulunması
- B. Eşlerden birinin evlenme sırasında sürekli bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun bulunması
- C. Evlenmenin resmi memur önünde yapılmamış olması
- D. Eşlerden birinde evlenmeye engel olacak derecede akıl hastalığının bulunması
- E. Eşler arasında evlenmeye engel olacak derecede hısımlığın bulunması

Evlenmenin resmi memur önünde yapılmamış olması evliliğin geçersizlik ile sonuçlanacağını unutmayınız.

YANIT C

Mutlak butlan ile geçersiz sayılan evlilik için dava açabilenler

- Cumhuriyet savcısı tarafından re'sen
- İlgisi olan herkes

Mutlak butlan davası:

Her zaman açılabilir, davanın açılması bir süre ile sınırlı değildir.

Dava sonunda hakim kararı ile evlilik sona erer. Sona ermiş bir evliliğin mutlak butlanı Cumhuriyet savcısı tarafından re'sen dava edilemez; fakat her ilgili, mutlak butlanın karar altına alınmasını isteyebilir.

Ayırt etme gücünün sonradan kazanılması veya akıl hastalığının iyileşmiş olması durumlarında mutlak butlan davasını;

Yalnız ayırt etme gücünü sonradan kazanan veya akıl hastalığı iyileşen eş açabilir.

Evliyken yeniden evlenen bir kimsenin önceki evliliği mutlak butlan kararı verilmeden önce sona ermişse ve ikinci evlenmede yukarıda belirtildiği gibi, diğer eş iyiniyetli ise, Bu evlenmenin butlanına karar verilemez.

3. Evliliğin iptal davası açmak suretiyle ortadan kaldırılabildiği sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Mutlak butlan
- B. Nispi butlan
- C. Yokluk
- D. Sakatlık
- E. Kabul edilemezlik

YANIT B**Evliliğin nisbi butlan olduğunu ileri sürebilenler kimlerdir?**

- Her ilgili değil
- Ancak eşler
- Sadece yasal temsilci

Nisbi butlan hallerinin, mutlak butlan hallerinden farkı Kamu düzenini, ilgilendiren haller olması-DİR.

Nisbi butlana dayanarak evlenmeyi sona erdiren nedenler :

- Evlenme sırasında geçici bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun olan eş, evlenmenin iptalini dava edebilir.
- Eşlerden birinin herhangi bir sebeple iradesi bozulmuşsa
- iradesi bozulan eş evlenmenin iptalini dava edebilir.
- Evlenmeyi hiç istemediği veya evlendiği kişiyle evlenmeyi düşünmediği halde yanılarak bu evlenmeye razı olmuşsa
- Eşi ile evlenmeyi hiç istemezken, yanılarak evlendirme memuru önünde olumlu beyanda bulunmuşsa
- Eşinde bulunmaması onunla birlikte yaşamayı kendisi için çekilmez bir duruma sokacak derecede önemli bir nitelikte yanılarak evlenmişse

- Eşinin namus ve onuru hakkında doğrudan doğruya onun tarafından veya onun bilgisi altında bir başkası tarafından aldatılarak evlenmeye razı olmuşsa
- Davacının veya altsoyunun sağlığı için ağır tehlike oluşturan bir hastalık kendisinden gizlenmişse
- Kendisinin veya yakınlarından birinin hayatı, sağlığı veya namus ve onuruna yönelik pek yakın ve ağır bir tehlike ile korkutularak evlenmeye razı edilmişse
- Yasal temsilcinin izninin bulunmaması

4. Evlilikte nispi butlanda iptal davası açma hakkı süresi kaç aydır?

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 6
- E. 12

İptal sebebinin öğrenildiği veya korkunun etkisinin ortadan kalktığı tarihten başlayarak altı aydır.

YANIT D**5. Evlilikte nispi butlanda iptal davası açma hakkı zaman aşım süresi kaç yıldır?**

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4
- E. 5

Evlenmenin üzerinden beş yıl geçmekle düşer.

YANIT E**6. Aşağıdakilerden hangisi evlilikte butlan kararının hukuki sonuçlarından biri değildir?**

- A. Evlenmenin butlanını dava etme hakkı mirasçılara geçer.
- B. Mahkemece butlanına karar verilen bir evlilikten doğan çocuklar, ana ve baba iyiniyetli olmasalar bile evlilik içinde doğmuş sayılırlar.
- C. Çocuklar ile ana ve baba arasındaki ilişkilere boşanmaya ilişkin hükümler uygulanır.
- D. Evlenmenin butlanına karar verilirse, evlenirken iyiniyetli bulunan eş bu evlenme ile kazanmış olduğu kişisel durumunu korur.
- E. Evliliğin butlanı sonucunda, eşler arasındaki mal rejiminin tasfiyesi, tazminat, nafaka ve soyadı hakkında boşanmaya ilişkin hükümler uygulanır.

Evlenmenin butlanını dava etme hakkı mirasçılara geçmez.

Gerek mutlak butlan gerek nisbi butlan hallerinde evlenme, hâkimin kararına kadar geçerli bir evliliğin bütün sonuçlarını doğurur.

Evlenmenin butlanı davasında, yetki ve yargılama usulü bakımından boşanmaya ilişkin hükümler uygulanır.

Bu davalarda yetkili mahkeme eşlerden birinin yerleşim yeri veya davadan önce son altı aydan beri birlikte oturdukları yer mahkemesidir.

YANIT A

Boşanma:

Eşler hayattayken ve butlan sebeplerinden herhangi biri olmaksızın hâkim kararı ile sona erdirilmesine boşanma denilmektedir.

Her sözleşmede olduğu gibi evlilik de yine tarafların serbest iradeleriyle ortadan kaldırılabilir.

Boşanma Sebepleri:

- Özel sebepler
- Genel sebepler

7. Aşağıdakilerden hangisi boşanmanın özel sonuçlarından biri değildir?

- A. Zina
- B. Hayata kast
- C. Ortak hayatın yeniden kurulamaması
- D. Terk
- E. Akıl hastalığı

Boşanmanın Özel Sebepleri:

- Zina
- Hayata kast
- Pek Kötü veya Onur Kırıcı Davranış
- Suç işleme ve Haysiyetsiz Hayat Sürme
- Terk
- Akıl hastalığı

YANIT C**8. Dava açma hakkı olan eşin boşanma sebebini öğrenmesinden başlayarak kaç ay geçtikten sonra düşer?**

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 5
- E. 6

YANIT E**9. Çocuk ile baba arasında soybağının tanıma yolu ile kurulabilmesi için aşağıdakilerden hangisi bu hükmün dışında yer alır?**

- A. Şahsa sıkı sıkıya bağlı haklardan olup tek taraflı irade beyanıyla kullanılan, tek taraflı hukuki bir işlem niteliğini taşır.
- B. Geçmişe etkili olarak çocuğun ana rahmine düştüğü andan itibaren hüküm ifade eder.
- C. Tanıma, evlilik dışı doğan çocuğun doğal babası tarafından gerçekleştirilebilir.
- D. Başka bir erkek ile soybağı bulunan çocuk, bu bağ geçersiz kılınması ile de tanınabilir.
- E. Evlilik içinde doğmuş olan çocuğun başka bir kimse tarafından tanınabilmesi için soybağının koca tarafından reddedilmiş olması gerekir.

Başka bir erkek ile soybağı bulunan çocuk, bu bağ geçersiz kılınmadıkça tanınamaz

YANIT D**Şekle ilişkin Koşullar Tanıma:**

Babanın, nüfus memuruna veya mahkemeye yazılı başvurusu ya da resmi senette veya vasiyetinde yapacağı beyanla olur

Beyanda bulunulan nüfus memuru, sulh hâkimi, noter veya vasiyeti açan hâkim, tanımayı babanın ve çocuğun kayıtlı bulunduğu nüfus memurluklarına bildirir.

Çocuğun kayıtlı bulunduğu nüfus memurluğu da tanımayı çocuğa, anasına, çocuk vesayet altında ise vesayet makamına bildirir.

Tanıyan, irade bozukluğu hallerinden biri sebebiyle tanımayı gerçekleştirmişse, yanıma, aldatma veya korkutma sebeplerinden birini ileri sürerek tanımanın iptalini dava edebilir.

İptal davası anaya ve çocuğa karşı açılır.

Ayrıca ana, çocuk ve çocuğun ölümü halinde altsoyu, Cumhuriyet savcısı, Hazine ve diğer ilgililer tanımanın iptalini dava edebilirler.

Dava tanıyana, tanıyan ölmüşse mirasçılarının karşı açılır.

Davacı, tanıyanın baba olmadığını ispatla yükümlüdür.

Ana veya çocuk tarafından tanıyanın baba olmadığı iddiasıyla açılan iptal davasında ispat yükü, tanıyanın, gebe kalma döneminde ana ile cinsel ilişkide bulunduğu ilişkin inandırıcı kanıtları göstermesinden sonra doğar.

Tanıyanın dava hakkı, iptal sebebinin, yani yanıma ve aldatmanın öğrenildiği veya korkunun etkisinin ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl ve her halde tanımanın üzerinden beş yıl geçmekle düşer. Burada hak düşürücü süre söz konusudur.

-----OOOOOOOOOOOOOOOO-----

Evlat edinen ile edinilen hakkında yapılan araştırmada dikkat edilmesi gerekli hususlar nelerdir?

- Evlat edinen ile edinilenin kişiliği ve sağlığı
- Karşılıklı ilişkileri
- Ekonomik durumları
- Evlat edinenin eğitime yeteneği
- Evlat edineni evlat edinmeye yönelten sebepler
- Aile ilişkileri ile bakım ilişkilerindeki gelişmeleri
- Evlat edinenin altsoyu varsa, onların evlat edinme ile ilgili tavır ve düşüncelerinin değerlendirilmesi

Evlat Edinmenin Hükümleri:

- Evlatlık, evlat edinenin mirasçısı olur.
- Evlat edinenin altsoyu gibi saklı paylı mirasçısıdır. Evlat edinen evlat edinilenin mirasçısı olamaz.
- Tek yönlü mirasçılık söz konusudur.
- Evlat edinilenin kendi kan bağı ile bağlı olduğu ailesi ile de mirasçılığının devam edeceğini kanun koyucu düzenlemiştir.
- Evlatlık küçük ise evlat edinenin soyadını alır.
- Evlat edinen isterse çocuğa yeni bir ad verebilir. Ergin olan evlatlık, evlat edinilme sırasında dilerse evlat edinenin soyadını alabilir.
- Eşler tarafından birlikte evlat edinilen ve ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin

nüfus kaydına ana ve baba adı olarak evlat edinen eşlerin adları yazılır.

- Küçüklerin evlat edinilmesinde velayet hakkı evlat edinene geçer.
- Çocuğun tüm bakımı ve mallarının idare edilmesi evlat edinene ait olur. Evlatlığın, miras ve başka haklarının zedelenmemesi, aile bağlarının devam etmesi için evlatlığın naklen geldiği aile kütüğü ile evlat edinenin aile kütüğü arasında her türlü bağ kurulur.
- Evlatlıkla ilgili kesinleşmiş mahkeme kararı her iki nüfus kütüğüne işlenir.
- Evlat edinme ile ilgili kayıtlar, belgeler ve bilgiler mahkeme kararı olmadıkça veya evlatlık istemedikçe hiçbir şekilde açıklanamaz.

Velayet:

Küçük veya ergin kısıtlıların gerek kendilerine ve gerekse mallarına özen gösterilmesi ve onların temsil edilebilmesi için kanunen ana ve babaya yüklenen yükümlülükleri ve verilen yetki ile hakları ifade eder.

VelayetAna ve babaya eşit olarak verilmiştir.

Yasal sebep olmadıkça velayet hakkı ana ve babadan alınmaz.

Kısıtlanan ergin çocuklar da ana ve babanın velayeti altında kalırlar.

31. Bir kişinin belirli işlerini görmek veya malvarlığını yönetmek için sulh mahkemesi tarafından atanan yasal temsilcilik aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Vasi
- B. Kayyım
- C. Yasal danışman
- D. Temsil kayyımcılığı
- E. Yönetim kayyımcılığı

YANIT B

Yasal Danışmanlık :

Vesayet organları arasında sayılmamakla birlikte, kısıtlanması bakımından yeterli sebep bulunmamasıyla birlikte, ergin bir kişinin çıkarının korunmasının gerektiği durumlarda, bazı işlemler bakımından görüşüne başvurulmak üzere atanan kişiye yasal danışman adı verilir.

Vasilik ve kayyımlığa ilişkin hükümler uygulanır.

Vesayet Organları:

- Sulh Hukuk Mahkemesi
- Asliye Hukuk Mahkemesi
- Vasi
- Kayyım
- Yasal Danışman

Vesayeti Gerektiren Haller:

- Küçüklük
- Kısıtlılık

Ergin bir kişi hakkında kısıtlılık kararı verilebilmesi için :

- Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı

- Savurganlığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı
- Kötü yaşama tarzı
- Malvarlığını kötü yönetmesi sebebiyle kendisini veya ailesini darlık veya yoksulluğa düşürme tehlikesine yol açan
- Başkalarının güvenliğini tehdit eden her ergin
- Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan ergin

32. Sadece kısıtlılık sebebinin varlığı yeterli olup, Kısıtlamaya karar vermede sosyal sebebin varlığının aranmadığı kısıtlama aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Özgürlüğü bağlayıcı ceza sebebiyle kısıtlanma
- B. Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebi ile kısıtlanma
- C. Malvarlığını kötü yönetmesi sebebiyle kendisini veya ailesini darlık veya yoksulluğa düşürme tehlikesine yol açanın kısıtlılığı
- D. Başkalarının güvenliğini tehdit eden her erginin kısıtlılığı
- E. İstek üzerine kısıtlanma

YANIT A

5. DERS:

ADALET

MESLEK ETİĞİ

1. ÜNİTE: ETİK: KAVRAMSAL TEMELLER

Ahlâkın Konusu:

Ahlâkla ilgili düşüncelerimizi çoğu zaman harekete geçiren, ahlâksızlık yahut ahlâka aykırılık olarak kabul ettiğimiz eylemlerdir.

Ahlâk(sızlık), bir eylemin, bir insan eyleminin niteliği olarak kullanılır. Nesnelere, olaylar, durumlar; ahlâka uygun veya ahlâka aykırı olarak nitelenemez. Aynı şekilde hayvanların hareketleri de ahlâkla ilgili değildir. Ahlâka uygun veya ahlâka aykırı olan, ancak ve ancak insan eylemleridir.

Ahlâka uygun veya aykırı olabilen şey, insanların bilinçli, iradi (istençli), isteyerek yaptıkları davranışlar olarak, eylemdir.

Ahlâk Sözcüğünün Kullanımları

Ahlâkın konusunu eylemler oluşturur.

Ahlâksız sözcüğü

Kişilere yüklenen bir niteliktir.

Ahlâkın konusu, insanların bilinçli eylemleridir.

Ahlâksız', bazı durumlarda, kötü huyluluğa da gönderme yapar.

Ahlâksız', anlamı itibarıyla muhatabı hakkında bizde olumsuz düşünceler uyandırır.

Ahlâk yoksunluğu.

Ahlâksız sözcüğünün varsaydığı ahlâk, öncelikle kişiliğe, karaktere, huya gönderme yapar.

Ahlâksız

Kötü huylu, kötü karakterli, zayıf kişilikli

Ahlâk, yahut ahlâka sahip olmak

Ahlâklı olmak; iyi huyluluğa, dürüstlüğe, iyi karakterli olmaya, sağlam kişiliğe işaret eder.

Ahlâk sözcüğü ilk olarak

Karaktere veya kişiliğe gönderme yapan bir anlamı tespit edebiliriz.

Erdem veya fazilet dediğimiz kavramlarla yakından ilişkili olduğu açıktır.

Ahlâklı veya güzel ahlâk sahibi insan

Erdemli insandır.

Mesela, dürüst, öfkesine hakim olabilen, iyiliksever, yardımsever vb. bir kişidir.

Uyulması gerektiği düşünülen bazı kurallar düşüncesi

Ahlâka aykırı' (gayri ahlâkî, ahlâka muğayir) ifadesini kullandığımızda açık bir şekilde ortaya çıkar.

Ahlâka aykırı' ifadesinin karşıtı olarak gündelik dilde, 'ahlâka uygun'luktan çok, 'ahlâkîlik'i kullanırız.

Bir eylemin ahlâkî olması

O eylemin ahlâk adı verilen, uyulması gerektiğini düşündüğümüz bazı kurallar bütününe uygun olmasıdır.

Erdemlerin 'eylem' olmadan tanımlanamaması nedeni

Erdem sözcüğünün eylemlerle ve eyleme kabiliyetiyle, potansiyeliyle ilgili olmasıdır.

Bir kişinin dürüst olduğunu söyleyebilmek için Kişinin o güne kadar şahit olunan kayda değer bir yalan söyleme eylemine şahit olunmamış olmalıdır. Dürüst olduğuna kanaat getirmeye yetecek kadar sayıda eylemine şahit olunmuş olmalıdır.

Basit bir meselede doğruyu söylemiş olmak veya dürüst görünmek kişiyi dürüst yapmaz.

Kişilik niteliği olarak kullanıldığı durumda bile, ahlâk sözcüğünün eylemi konu alır.

Ahlâk

Eylemin varolan bir kurala uymasıyla ilgilidir.

Bir toplum, grup veya kurumla ilişkilendirilerek de kullanılır.

- Burjuva ahlâkı
- Köle ahlâkı
- Hıristiyan ahlâkı
- İslam ahlâkı
- Alman ahlâkı
- Türk ahlâkı
- Avrupa ahlâkı
- Ortadoğu ahlâkı

Ahlâk

- Eylemlerle ilgilidir
- Davranış kurallarıdır
- Bir toplumda geçerli olan pek çok davranış kuralı vardır.

Erdem: Ahlâken değerli görülen bir durumun gerçekleştirilmesi için kişinin sahip olması gereken yetenek, beceri kapasite ve yeterliliklerdir.

Erdem

Kişilik özelliğidir.

Bu özellik, ancak eylemler vasıtasıyla görünür

Ahlâk sözcüğünün

Betimsel ve normatif anlam taşıyan iki kullanımı vardır.

Betimsel ahlak

Özellikle toplum veya gruplarla ilgili olduğunda, varolan davranış kurallarına gönderme yapar. Bir toplumun ahlâkından bahsederken, uyulması gereken kurallardan değil, uyulmakta olan kurallardan bahsederiz. Bu nedenle böyle bir kullanım, tasvir etme işlevine sahip olmak anlamında betimseldir.

Normatif ahlak

Uyulması gereken kurallar düşüncesi vardır. Bu anlamıyla ahlâk, insanlara uyma talebinde bulunmak anlamında kullanılır, dolayısıyla da normatiftir.

Normatif anlamda ahlâk

Uyulması gereken davranış kuralları

Ahlâkî olmak, sadece kurala uygun olmakla açıklanamaz.

Ahlâk kuralları

Doğru ve iyiye yönelmiş eylemi talep eden kurallardır. - ahlâk kurallarını diğer davranış kurallarından ayıran en önemli yönüdür.

Hukuk kurallarına uygun bir eylemin, en azından sırf hukuka uygun olmak nedeniyle ahlâkî anlamda iyi olarak nitelendirilemeyeceğidir. Bir eylem

hukuka, geleneklere, moda kurallarına vs uyduğu için doğru olmaz.

Ahlâka uygunlukla kastedilen

Doğru olma

Kendine özgü bir doğru değildir.

Pratik Akıl ve Ahlâkî Düşünüş

İnsan, akıllı sayesinde nesnelere ve olguları seyretmekle kalmaz, onları karşılaştırır, birbirleriyle bağlantılandırır.

Doğa yasalarından tamamen bağımsızlaşmasa da, kendini tümünden doğanın akışına bırakmaz, doğayı değiştirmeye çalışır.

insan aklının teorik akıl

- Nesne ve olguları seyretmeye, karşılaştırmaya ve bağlantılandırmaya karşılık gelir.
- Nesnelere ve olgular üzerine düşünür.

Neye inanılması gerektiğine karar verirse buna

- Pratik akıl

Pratik akıl

Ne yapılması gerektiğine karar verir.

Amaçlar ve hedefler koyar, projeler üretir, bu amaç ve hedeflere nasıl ulaşılacağını belirler. eylemleri yönlendirir.

Ne yapılması gerektiğine karar verilecek durum, bazen pratik aklın salt araçsal kullanımını gerektirir. Yani ortada belli bir hedef vardır ve bu hedefin gerçekleşmesi için hangi eylemin yapılması gerektiğine karar verilecektir.

Değerler ve normlar türetir.

Eylemleri bu değerler ve normlar çerçevesinde yönlendirir.

Pratik aklın bulunduğu yargılar

Konusuna değer yükleyen değer yargıları ile yapılması gereken bir eyleme işaret eden yükümlülük yargıları.

SORULAR:

1. Aşağıdakilerden hangisi ahlaki değer yargısına örnektir?

- A. Şu anda, hapisten kaçmamam gerekir.
- B. Haz kendi başına iyidir
- C. Sözleşmelere uymamız gerekir.
- D. Yeni bir takım elbise alman gerekiyor.
- E. Kitaplık kurarken, kişi çivi kullanmalı, yapışkan bant değil.

YANIT B

2. Aşağıdakilerden hangisi ahlaki yükümlülük yargılarından biri değildir?

- A. Şu anda, hapisten kaçmamam gerekir.
- B. Haz kendi başına iyidir
- C. Sözleşmelere uymamız gerekir.
- D. Yeni bir takım elbise alman gerekiyor.
- E. Kitaplık kurarken, kişi çivi kullanmalı, yapışkan bant değil.

YANIT B

Ahlâk ve Toplum:

Ahlâkın değer yargıları içeren, iyiye yönelmiş davranış kuralları

Kuralların kaynağı veya koyucusu sorunu.

Ahlâkın doğadan ve olgudan kaynaklanmadığını söylemeliyiz

Ahlâk beşerîdir.

insan ürünüdür.

Doğada ahlâk olmaz; doğanın ahlâkı olmaz.

Doğanın yasaları vardır. Eğer mecazi olarak suyun ahlâkından bahsetseydik, bunun anlamı, mesela buharlaşmakla ahlâkına uygun davranması olurdu. Ama suyun ahlâksızlığından bahsetmek, tamamen şiirsel (poetik) bir ifadedir. Su, mecazi anlamda bile ahlâksızlık yapamaz.

Olgular bizatihi değer yaratmaz. Yaşlı bir insanın varlığı, kendisine yardım edilmesini 'doğal' olarak gerektirmez. Karnını doyurmak için sürekli başkalarını öldüren bir aslan, ahlâksız değildir. Eğer insanın değerlendirme özelliği, yani ahlâkî yönü veya boyutu olmasaydı, bir insanın bugün vahşet kabul ettiğimiz herhangi bir eyleminin vahşet olduğunu söyleme imkanı olmayacaktı. Dolayısıyla, ahlâk, insanın ürünüdür ve insana bağlıdır.

Ahlâk:

- Beşeri olması
- İnsan ürünü olması
- Her grubun kendine has ama üyelerinden bağımsız oluşturulmuş bir ahlâkı vardır.

Ahlâkla ilk olarak çocuklukta tanışılır. Ahlâkın toplumsal, topluma bağlı olduğunu, ahlâk kurallarının toplum tarafından belirlendiğini söylemek için oldukça güçlü bir nedendir.

Ama öğretilen değer yargılarını reddetme imkanı daima vardır. Belli bir olgunluk seviyesine eriştikten sonra, toplumdan öğrendiğimiz ahlâkî yargıları kendi içimizde sorgular, değerlendirir ve değerlendirmemize göre farklı bir ahlâkî yargıya tutunabiliriz. Herkesin yaşadığı bu deneyim ise, ahlâkın bireyin kendi koyduğu kurallar olduğunu düşündürür.

Ne var ki hiçbir zaman ahlâkî yargılarımızı bizzat kendimizin mi oluşturduğu yoksa toplumun küçük-lükten bilinçaltımıza kazıdığı inançlar mı olduğu konusunda kesin bir karar veremeyiz. Üstelik, ahlâkın bireysel olduğunu savunurken, pek çok ahlâkî konuda pek çok kişiyle anlaşabilmek tuhaftır. Dolayısıyla pek çok konuda toplumsal mutabakatın sağlanmış olması, bireysellik ile toplumsallık arasında karar vermeyi güçleştirir.

Ahlâkî yargılar:

- Öncelikle toplumdan öğrenilir.
- Bu durumda ahlâk dışarıdadır.

Eylemin ahlâkî bir eylem olması, iyiye yönelmeye ve isteyerek yapmaya bağlı ise,

Kişinin derin bir düşünme yapmaksızın kabullendiği ve yöneldiği hedefin iyiliği konusunda hiç düşünmediği bir eylem standardı, zaten ahlâkî değildir.

Doğada yasalar vardır;

Olgular ve nesnelere yasalara tabidir.

3. Kökeni yunanca bir sözcük olan *ethos*'dan gelen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Alışkanlık
- B. Etik
- C. Sorumluluk
- D. Belirlenim
- E. Determinasyon

YANIT B**Ethos:**

İkili bir anlam yapısına sahiptir

Alışkanlık:

- Töre, görenek gibi sözcükleri işaret eder
- Toplumda hazır bulunduğu töre, alışkanlık ve görenekleri aynen uygulamayıp, bunların üzerine düşünerek, sorgulayarak, eleştirerek içselleştirme ve bunu kişiliğin belirleyici özelliği haline getirme anlamına gelir.

İkili anlam yapısına sahip sözcükler:

- Etik
- Moral
- Ahlak

Moral:

Belirli bir insan topluluğunda, bu insan topluluğunun üyelerinin birbirleriyle ilişkilerini belirleyen eylem modellerini veya normlarını ifade eder. Normlarla bağlı olmanın, kişi açısından bir kişilik meselesi oluşunu yansıtır.

Hulk sözcüğünün çoğulu olan *ahlâk*

Huy- seciye, tabiat, fitrat, yaratılış

4. Ahlâk felsefesi anlamına gelen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Huy
- B. Seciye
- C. Tabiat
- D. Fitrat
- E. Etik

YANIT E**Ahlâk:**

İnsan eylemlerinin doğru ve yanlış gibi değer ölçüleriyle ifade edilmesini mümkün kılan yargı, tutum, davranış, ilke ve kurallardır.

Etik:

Ahlâkı konu edinen bir derin düşünme faaliyetidir.

Bütün bir etik tarihi

Bir eyleme ne zaman doğru ne zaman yanlış demek gerektiği sorunuyla biçimlenmiştir.

Etiğin temel sorununun, "Ne yapmalıyım?" sorusunun cevabını vermek olduğudur.

Filozoflar ve felsefecilerin farkı, bu pratiği daha fazla argümanla, daha sistematik bir şekilde yapmaları; argümanlarını çoğunca yazıya geçirmeleridir.

Etik düşünme:

Sadece filozoflara ait değildir.

Ne yapmalıyım' sorusunun sorulduğu bir durumda,

herkes etik düşünme gerçekleştirmek durumundadır.

5. Ahlakî sorumluluk kavramının açıklandığı kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

- A. Özgürlük- Öznellik- Görelilik
- B. Özgürlük- Öznellik- Sorumluluk
- C. Özgürlük- Öznellik- Alışkanlık
- D. Özgürlük- Öznellik- Etik
- E. Özgürlük- Öznellik- Moral

YANIT A**Ahlâkın dili**

Olguları ve nesnelere betimlerken kullandığımız dilden farklıdır.

Yasaklar, izin verir veya buyurur.

Kişinin ahlâken sorumlu olması;

Önündeki eylem seçenekleri arasında tercih yapabileceğini, bu tercihin bizzat kendisine ait olduğunu ve eylemin ahlâka uygun kabul edilebilmesi için, ahlâkı dikkate alarak, ahlâka uygun hareket etmesi gerektiği anlamına gelir.

Sorumluluk:

İnsanın iradesini kullanmakta özgür olduğunu varsayar.

6. İnsanın iradesini kullanmakta özgür olduğu düşüncesinin karşısında yer alan düşünce aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A. Faydacılık
- B. Etik
- C. Sorumluluk
- D. Niteliksel hazcılık
- E. Determinasyon

Belirlenim= (determinasyon)

YANIT E**Belirlenimcilik:**

İnsan eylemlerini doğal olaylar olarak açıklar. Yüksekten bırakılan bir nesnenin yere düşmesi nasıl açıklanıyorsa, insan eylemleri de aynı şekilde açıklanır.

İnsan eylemleri

İnsanın etrafındaki olaylara, sınırlar ve beyinin fizyolojik yapısı çerçevesindeki tepkilerden ibarettir.

Belirlenim düşüncesine göre

Evrende doğal bir neden olmadan hiçbir şey gerçekleşmez. İnsanlar doğal dünyanın bir parçasıdır; insanın her edimi ya da kararı, doğal olayların bir türünden başka bir şey değildir; dolayısıyla onun da bir nedeni vardır.

Özgür iradenin ahlâkî sorumlulukla ilişkilendirilmesi, 'insan özgürdür' önermesinin hangi sorunun yanıtıdır?

- İnsan nedir?

2. ÜNİTE: ETİK GEREKÇELENİRME**ETİK DÜŞÜNME**

Etik, ahlâk hakkında yapılan derin düşünmedir. Derin düşünme, 'Nasıl davranmalıyım?' sorusuna yanıt arar.

Etik

Hemen herkesin bu soruya verebileceği yüzeysel ve sıradan yanıtlarla yetinmez. Nasıl davranmalıyım?' sorusuna verilen yanıt, 'Neden?' sorusuyla karşılaşır. Etik, soru sormanın mümkün olduğu son noktaya kadar, her yeni yanıtı 'Neden?' sorusuyla karşılar.

SORULAR:

1. Aşağıdakilerden hangisi Nasıl davranmalıyım?' sorusuna verilen cevapların neden sorusuna verilen cevapların aşamaları arasında yer almaz?

- Gündelik hayatta yapılan sıradan ve ahlâkîliği sorgulanabilecek gerekçeler bulunması
- Tekil durumlarda izlenen kuralların belli kuram çerçevesinde genelleştirilmesi
- Kuramların sorgulanmaması
- Genel olarak ahlâkî yargıların doğrulanması aşaması
- Etik düşünme eyleminin bizzat kendisinin sahip olması

YANIT C

Ahlak değerlendirmeye açık eylem sebebi bulunmanın birinci düzey gerekçeleştirme sınıfları

- Etik Gerekçeleştirme
- Olguyla Gerekçeleştirme
- Duygular ile gerekçeleştirme
- Olası sonuçlar ile gerekçeleştirme
- Ahlak kuralları ile gerekçeleştirme
- Ahlâkî Otoriteyle Gerekçeleştirme
- Vicdanla gerekçeleştirme

2. Dostoyevski'nin Suç ve Ceza adlı romanının kahramanı Raskolnikov'un, yüce bir amaç uğruna, tefeci, zengin ve yaşlı bir kadını öldürerek parasını alması aşağıdaki hangi gerekçeleştirme ile açıklanır?

- Etik Gerekçeleştirme
- Olguyla Gerekçeleştirme
- Duygular ile gerekçeleştirme
- Olası sonuçlar ile gerekçeleştirme
- Ahlak kuralları ile gerekçeleştirme

YANIT D**Duygularla Gerekçeleştirme:**

Ahlâk kavramı etrafındaki ödev, kural, genelleştirilebilirlik vb hiçbir kavram ve düşünce, salt duyguların eylem sebebi olarak ahlâkîlik iddiasında bulunmasına izin vermez.

Olası Sonuçlarla Gerekçeleştirme:

Böyle bir gerekçeleştirmenin asıl dayanağı, sonucun yararlı oluşu veya farklı bir duruma tercih edilmesi gerektiği düşüncesidir.

Sonuççu gerekçelerin sadece sonuca odaklanması, dolayısıyla eylemin bizatihi kendisini ahlâkî değerlendirme dışında bırakmasıdır.

Ahlâk Kurallarıyla Gerekçeleştirme;

Herkesin paylaştığına inanılan yaygın ahlâk kurallarını kullanır yahut da söz konusu ahlâk kuralını benimsediği bilinen küçük gruplar içerisinde hayat bulur.

3. Baba, öğretmen, grup lideri, parti başkanı, din adamı veya dini bir örgüt, yüksek mahkeme vb. kişi ve kurumların görüşlerinin meşrulaştırılan sebepler ile açıklanan gerekçeleştirme sınıfı aşağıdakilerden hangisidir?

- Duygular ile gerekçeleştirme
- Olası sonuçlar ile gerekçeleştirme
- Ahlak kuralları ile gerekçeleştirme
- Ahlâkî Otoriteyle Gerekçeleştirme
- Vicdanla gerekçeleştirme

Ahlâkî yetkinliğini kabul etmiş bireyler açısından yeterli görülebilir ve daha ileri bir sorgulama gerekli görülmez. Ahlâkî sebepler konusunda salt otoriteye başvuruluyor olması, ahlâkî yükümlülüğün devri anlamına gelir. Eylem sebebini başka bir iradeye bağlamış kişi, özgürlüğünden ve kişiliğinden vazgeçmiştir.

YANIT D**Vicdanla Gerekçeleştirme:**

Vicdanın sesi, ancak eylem sahibinin kendi kendine yaptığı sorgulamada tatmin sağlayabilir, o da eğer rasyonel ve derin bir sorgulama değilse. Eylemimizin sebebini, özellikle de eylemimizi eleştiren birisine karşı vicdanımızın sesini dinlediğimizi söyleyerek gerekçeleştirmek ne makul ne de makbuldür.

Vicdan yanılabilir. Vicdanın sesi olarak adlandırdığımız şey, sorgulamaksızın kabul ettiğimiz otoritelerin yankısı yahut çıkarı peşinde koşan egomuzun aldatmacası olabilir.

4. Aşağıda birinci düzey gerekçeleştirme ile verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- Kişi farkında olsun olmasın, belli bir kurala dayanır yahut dayandırılabilir.
- Gerekçeleştirmenin bu düzeyde bırakılması, belirttiğimiz gibi, kişinin ahlâkî düzeyinin gelişmemişliğini gösterebileceği gibi, esasen çelişik davranışlarda bulunulması anlamına da gelebilir.
- Etik alanın başına girilmiştir.
- Birinci düzey gerekçeleştirmenin ötesine gitmemiş bir kişinin ahlâkî değerlendirmeye açık eylemlerinin bu kişi açısından henüz

ahlâkîlik sıfatını kazanmamış olduğu söy-
lenebilir.

E. Henüz etiğin alanına girilmemiştir.

YANIT C

5. Birinci düzey etik gerekçeleştirme aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A. Ahlaki değerlendirmeye açık eylem sebebi ile gerekçeleştirme
- B. Eylemlerin genel kurallar ile gerekçelenilmesi
- C. Kuramın doğruluğunu sına ile gerekçeleştirme
- D. Kurumları karşılatırarak gerekçeleştirme
- E. Etik düşünme eylemine ahlak kazandırma ile gerekçeleştirme

YANIT A

6. İkinci düzey etik gerekçeleştirme aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A. Ahlaki değerlendirmeye açık eylem sebebi ile gerekçeleştirme
- B. Eylemlerin genel kurallar ile gerekçelenilmesi
- C. Kuramın doğruluğunu sına ile gerekçeleştirme
- D. Kurumları karşılatırarak gerekçeleştirme
- E. Etik düşünme eylemine ahlak kazandırma ile gerekçeleştirme

YANIT B

7. Üçüncü düzey etik gerekçeleştirme aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A. Ahlaki değerlendirmeye açık eylem sebebi ile gerekçeleştirme
- B. Eylemlerin genel kurallar ile gerekçelenilmesi
- C. Kuramın doğruluğunu sına ile gerekçeleştirme
- D. Kurumları karşılatırarak gerekçeleştirme
- E. Etik düşünme eylemine ahlak kazandırma ile gerekçeleştirme

YANIT C

8. Dördüncü düzey etik gerekçeleştirme aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A. Ahlaki değerlendirmeye açık eylem sebebi ile gerekçeleştirme
- B. Eylemlerin genel kurallar ile gerekçelenilmesi
- C. Kuramın doğruluğunu sına ile gerekçeleştirme
- D. Kurumları karşılatırarak gerekçeleştirme
- E. Etik düşünme eylemine ahlak kazandırma ile gerekçeleştirme

YANIT D

9. Beşinci düzey etik gerekçeleştirme aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A. Ahlaki değerlendirmeye açık eylem sebebi ile gerekçeleştirme

- B. Eylemlerin genel kurallar ile gerekçelenilmesi
- C. Kuramın doğruluğunu sına ile gerekçeleştirme
- D. Kurumları karşılatırarak gerekçeleştirme
- E. Etik düşünme eylemine ahlak kazandırma ile gerekçeleştirme

YANIT E

Eylemlerin genel kurallarla gerekçelenilmesi

➤ İkinci düzey gerekçeleştirme

Etik kuramlar olarak bilinen ahlâkî eylem gerekçeleştirme tarzlarıdır.

Normatif etik düşünme olarak bilinir.

Normatif etik: Etik düşünmenin kurallar koyan, nasıl davranılmasını gerektiğini söyleyen, bir değer anlayışını savunan biçimi.

10. Aşağıdakilerden hangisi eylemlerin normatif etik düşünme ile gerekçelenilmesi kapsamında yer almaz?

- A. Bencilik
- B. Sonuççuluk
- C. Meta etiği
- D. Ödev Etiği
- E. Erdem Etiği

Eylemlerin ikinci düzey gerekçeleştirme de yer aldığı sınıfları

- Kendi Çıkarı Peşinde Koşmak: Bencilik
- Sonuçları Dikkate Almak: Sonuççuluk
- Ödev Uygun Eylemde Bulunmak: Ödev Etiği
- Erdemli Olmak: Erdem Etiği

YANIT C

6. DERS:

HALKLA

İLİŞKİLER

**BU ESER: KONU ANLATIMLI,
HAP BİLGİLİ , 1092 TEST
SORULU, 425 SAYFA BİR Kİ-
TAPTIR.**

**1.ÜNİTE:
KAVRAM OLARAK HALKLA İLİŞKİLER, DÜN-
YADA VE TÜRKİYE'DE HALKLA İLİŞKİLERİN
TARİHSEL GELİŞİMİ**

GİRİŞ:

Halkla ilişkilerin profesyonel bir meslek haline gelmesi 20. yüzyılda olmuştur.

Günümüzde kurum ve kuruluşların halkla ilişkiler çalışmalarına büyük önem vermesinin nedenleri nelerdir?

- ✓ Kurum amaçlarını başarmak
- ✓ Rakipleriyle daha iyi rekabet edebilmek
- ✓ İyi bir imaja sahip olmak
- ✓ Uzun yıllar sektörde kalma düşüncesi

Halkla ilişkilerin temel amacı

- ✓ Bir kurumla hedef kitlesi arasındaki karşılıklı anlayışı oluşturmak ve geliştirmektir.

Halkla ilişkilerin birçok uygulama alanının ortaya çıkmasına neden olan gelişmeler nelerdir?

- ✓ Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler
- ✓ Uluslararası anlaşma
- ✓ Rekabetin hızlanması
- ✓ Sosyal, kültürel ve ekonomik alanlardaki gelişmeler

Halkla ilişkiler görevlilerin sorumlulukları nelerdir?

- ✓ Medyayla ilişkileri sürdürme
- ✓ Kriz planları hazırlamak ve krizleri yönetmek
- ✓ Sosyal sorumluluk çalışmaları yapmak
- ✓ Sponsorluk uygulamalarını gerçekleştirmek
- ✓ Kurum çalışanlarıyla iletişimi geliştirmek

Halkla ilişkilerin dinamik bir yapıya sahip olması:

- ✓ Olgulama alanlarını sürekli geliştirirken, halkla ilişkiler görevlilerinin de güncel gelişmeleri iyi izleyip yeterince analiz etmeye başarılı olmak adına zorlamaktadır.

SORULAR:

1. Halkla ilişkilerin sistemli olarak ortaya çıktığı ve profesyonelleştiği çıktığı ülke hangisidir?

- A. İngiltere
- B. Almanya
- C. Fransa
- D. ABD
- E. İsveç

YANIT D

Halk Kavramı:

Halk sözcüğü genel anlamıyla tüm nüfusu, zengin-orta sınıf, kadın-erkek, genç-yaşlı, eğitilmiş eğitim-siz, etnik ve dini grupları ifade etmektedir. Bir coğrafi bölgede yaşayan insanların tümü demektir.

Ele alınan bir ülke ise halk kavramı:

- ✓ Ülke nüfusunun tamamıdır.

Ele alınan Bölge ise halk kavramı:

- ✓ Bölgede yaşayan tüm insanlardır.

Ele alınan Dünya ise halk kavramı:

- ✓ Tüm dünya nüfusedir.

Halk kavramının halkla ilişkiler açısından anlamlandırılması:

- ✓ Halk, kuruluşun muhatap olmak durumunda kaldığı hedef kitledir.
- ✓ Halk, bir kuruluşun hizmet politikalarından ve uygulamalarından etkilenen ve bu politikalarla uygulamaları etkileyen, ortak çıkarlara ve birliklik duygusuna sahip birey, grup ve kuruluşlardır.

Ülkemizde halk kavramıyla eş anlamlı olarak kullanılan kavramlar nelerdir?

- ✓ Kamu ve hedef kitle

2. Halkla ilişkilerde ilişki tanımını kullanan yazarlar aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Harlow
- B. Ledingham ve Bruning
- C. Grunig ve Hunt
- D. Warnaby ve Moss
- E. Jowett ve O'Donnell

İlişki kavramı:

Hem kuruluşa hem de ilgili çevresine yani kamusuna çeşitli yararlar sağlayan, olumlu bakışı geliştiren bağı ifade etmektedir. İlişkinin iletişim ve uzmanlaşmaya dayalı olması, amaca yönelik olması, karşılıklı etkileşime dayanması ve sürdürülebilir olması gerekir.

YANIT B

Halkla ilişkilerle ilgili tanımların üzerine odaklandığı kavramlar nelerdir?

- ✓ Yönetimin bir fonksiyonu
- ✓ İletişimin yönetilmesi

Halkla ilişkilerin bir yönetim fonksiyonu olarak görmek;

- ✓ Kuruluşla ilgili kamuları, müşterileri, plan ve programları eşgüdümlemek ve yönetmek, bunun yanında ise ilgili kamular arasında istenilen ilişkileri oluşturmak için kuruluşu idare etmektir .

Halkla ilişkiler kitaplarında sıklıkla yer verilen tanımlardan birisi

- ✓ Harlow'a aittir.

Harlow'a ait halkla ilişkiler tanımı:

Halkla ilişkiler, bir kurum ve kamusu arasında karşılıklı iletişim, kabul ve işbirliğini kurma ve sürdürmeye yardımcı olan kendine özgü yönetim fonksiyonudur; problem ve konu yönetimini içerir; yönetimin bilgileneşine ve kamuoyuna cevap vermesine yardım eder; kamu yararına hizmet etmesi için yönetimin sorumluluğunu tanımlar ve vurgular; eğilimleri önceden kestirmede erken bir uyarı sistemi gibi hizmet ederek yönetimin yeni gelişmeleri öğrenmesi ve etkili bir biçimde değişimi sağlamasına yardım eder ve temel araçlar olarak güvenilir ve etik iletişim tekniklerini ve araştırmayı kullanır.”

Kuruluşlarda yönetim süreci:

Planlama, örgütleme, etkileme ve kontrol fonksiyonlarından oluşmaktadır.

3. Halkla ilişkiler kuruluşların hangi fonksiyonu ile ilişkilidir?

- A. Planlama
- B. Örgütleme
- C. Etkileme
- D. Kontrol
- E. İletişim

YANIT C

Cutlip ve arkadaşlarının yönetim fonksiyonu odaklı halkla ilişkiler tanımı

- ✓ Halkla ilişkiler, bir örgütün başarı veya başarısızlığının kendilerine bağlı olduğu çeşitli kamularla, bu örgüt arasında karşılıklı yara-ra dayanan ilişkileri kuran ve sürdüren bir yönetim fonksiyonudur.

4. Halkla ilişkileri yönetim fonksiyonu olarak gören tanımlara aşağıdakilerden hangisinde rastlanmaktadır?

- A. Baskin ve arkadaşları
- B. Ledingham ve Bruning
- C. Grunig ve Hunt

- D. Warnaby ve Moss
- E. Jowett ve O'Donnell

YANIT A

5. Halkla ilişkilerin iletişim yönetimine vurgu yapan tanıma aşağıdakilerden hangisinde rastlanmaktadır?

- A. Baskin ve arkadaşları
- B. Ledingham ve Bruning
- C. Grunig ve Hunt
- D. Warnaby ve Moss
- E. Jowett ve O'Donnell

YANIT C

6. Halkla ilişkilerin stratejik iletişim yönetimi olduğuna vurgu yapan

- ✓ Peltekoğlu

Warnaby ve Moss göre Halkla ilişkilerin temeli:

- ✓ Karşılıklı anlayış ve iyi niyetin geliştirilmesi esasına dayanması
- ✓ Bilgi toplama fonksiyonunun bulunması
- ✓ Kurumların ticari kaygılarıyla sosyal sorumluluk davranışını dengeleyen bir yöne sahip olması

Halkla ilişkilerin ortak yönleri içeren tanımı:

Organizasyonlara yönelik bir faaliyettir.

Hedef kitlesi kurum içi ve kurum dışını kapsar

İki yönlü iletişime, karşılıklı yarar ve anlayışa, iyi niyete, sosyal sorumluluğa, iletişim veya stratejik iletişime odaklanır.

İletişimin ikna edici şekilde tasarlanıp uygulanması gerekir.

Halkla ilişkilerde faaliyetlerin yürütülmesinde yararlanılan teknikler nelerdir?

- ✓ Araştırma
- ✓ Planlama
- ✓ İletişim

Halkla ilişkilerde tanıma:

- ✓ Etkili bir halkla ilişkiler faaliyetinin planlanıp uygulanması için kurumların hedef kitleleri ile konularını çok iyi belirleyip tanımlanması ve bunlara ulaşmada kullanılacak iletişim araç ve ortamlarını zaman ve bütçe olanakları içinde belirlemesi gerekir.

Halkla ilişkilerde tanıma:

- ✓ Kuruluşun kendisi ile ilgili vermek istediği bilgiyi hedef kitleye yüzyüze, medya, sergi, fuar gibi etkinliklerle aktarması

Halkla ilişkilerle benzer kabul edilen alanlar:

- ✓ Pazarlama
- ✓ Reklam
- ✓ Propaganda

Halkla ilişkiler ve Pazarlama: Jefkins

Halkla ilişkileri pazarlamanın bir parçası olarak görmenin doğru olmadığını belirtmektedir.

Halkla ilişkiler pazarlama faaliyetlerini destekleyen bir iletişim etkinliği olarak 1980'lerden sonra ilk defa ABD'de kullanılmaya başladı ve bu dönemde pazarlama amaçlı halkla ilişkiler kavramı ortaya çıktı.

Pazarlama amaçlı halkla ilişkiler:

Hedef kitlenin ihtiyaç, istek, ilgi ve çıkarları doğrultusunda kurumun ve ürünlerin kimliklerini belirlemeye yönelik olarak, sadece medyaya para ödemeden yapılan duyuruların yanında, kurumsal imaj yaratmak ve hedef kitle ile kurum arasındaki iletişim ve etkileşimi sağlamaktır.

Pazarlama ve halkla ilişkilerin her ikisi:

- ✓ Kurumun ilişkileriyle ilgili olmasından ve kamulara ulaşmada benzer iletişim araçlarından yararlanır.
- ✓ Bir kurumun başarısı ve ekonomik olarak hayatta kalmasını güvence altına alan temel amaca sahiptirler.

7. Halkla ilişkilerin örtülü amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Karşılıklı uyum mekanizması
- B. Kar
- C. Pozitif algı ve eğilim
- D. Satış
- E. Kamu desteği

YANIT C

8.Halkla ilişkilerin doğrudan amacı aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

- A. Kurumun hedef kitlesiyle karşılıklı anlayışını geliştirmek
- B. Kamuoyu ifadesi
- C. Satış
- D. Pozitif algı
- E. Gelir miktarı

YANIT A

Pazarlama ve halkla ilişkilerin birbirinden farklılaştığı konular:

- ✓ Pazarlama, üretici ve tedarikçiden tüketiciye mal veya hizmetlerin aktarımını destekler. Halkla ilişkiler ise, bir kurumla hedef kitlesinin karşılıklı uyumuna yardım eder.
- ✓ Pazarlamanın doğrudan amacı satıştır. Halkla ilişkilerin doğrudan amacı, kurumun hedefkitlesiyle karşılıklı anlayışını geliştirmektir.
- ✓ Pazarlamanın örtülü amacı kârdır. Pazarlama, kurumun kârlılığına doğrudan katkı sağlar ve mal/hizmetlerin satışını gerçekleştirir. Halkla ilişkilerin örtülü amacı, pozitif algı ve eğilimlerdir.
- ✓ Halkla ilişkiler, hedef kitlenin kabulünün artırılması ve satış çalışmalarını da içeren ku-

rumsal etkinliklerin onaylanması için değişik kamularla ilişkileri eşgüdüler.

- ✓ Pazarlamanın başarı ölçümü, satış veya gelir miktarıdır. Halkla ilişkilerin başarı ölçümü ise, kamuoyunun ifadesi veya kamu desteğinin diğer delilleridir.

9. Herhangi bir ürün veya hizmetin tanıtımından çok, işletmenin imajını bir bütün olarak yükseltmeyi amaçlayan yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Bütünleşik pazarlama
- B. Kurumsal reklamcılık
- C. Pazarlama yönetimi
- D. Halkla ilişkiler ve reklamcılık
- E. Baz pazarlama

YANIT B

-----OOOOOO-----

36. Halkla ilişkilerin profesyonelleştiği dönem olurken temel amacının bilimsel ikna olduğu dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Basın Ajansı ve Tanıtım Modeli
- B. Kamuyu Bilgilendirme Modeli
- C. İki Yönlü Asimetrik Model
- D. İki Yönlü Simetrik Modeldir.
- E. Küresel Enformasyon Çağı Dönemi

YANIT:

iletişim yapısı:

iki yönlü olup hedef kitleden gelen tepkiler de dikkate alınmaktadır. hedef kitlenin tutum ve davranışlarının kurumun istediği yönde değiştirilmesi için bu tepkiler önemsenmektedir. araştırmalardan yoğunlukla yararlanılmaktadır. birbiriyle rekabet eden kuruluşlarca kullanılmaktadır.

Modelin en bilinen temsilcisi :

- ✓ Bernays

İki Yönlü Simetrik Model (1970'li Yıllar Sonrası) temel amacı:

Halkla ilişkiler görevlisi bu modelde, bir kuruluşla hedef kitlesi arasında arabuluculuk rolünü üstlenmektedir. İki yönlü simetrik modelde de sosyal bilim teorilerinden yararlanılmaktadır.

ikna teorilerinden daha çok, iletişim bilimi teorileri kullanılmaktadır. iletişimin yapısı iki yönlüdür.

İki yönlü asimetrik modelden farkı:

- ✓ Hedef kitleden gelen tepkiler doğrultusunda kuruluşlar karar ve politikalarını değiştirebilmektedir.

araştırmalar temel alınmaktadır. Günümüzde, sosyal sorumluluk anlayışını benimseyen kuruluşlarca daha çok kullanılmaktadır.

İki yönlü simetrik modelin temsilcileri:

- ✓ Bernays dir.

Ülkemizde halkla ilişkilerin profesyonelleşme süreci hangisi ile başlamıştır?

1960'lı yıllardan itibaren öncelikle kamu kurumlarında başlamaktadır.

Osmanlı Devleti'nde halkla ilişkiler sayılabilecek uygulamalar:

- ✓ Halka açık divan toplantıları
- ✓ Camilerde yapılan duyurular
- ✓ Padişahın kıyafet değiştirerek (tebdil-i kıyafet) halkın arasına girmesi ve sorunları öğrenmeye çalışması
- ✓ Ayanlık kurumu

37. Osmanlı döneminde halkla ilişkiler sayılabilecek biraz daha sistemli olan uygulamalar aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Halka açık divan toplantıları
- B. Camilerde yapılan duyurular
- C. Tebdil-i kıyafet uygulaması
- D. Ayanlık kurumu
- E. Muhtesiplik

Divân-ı Hümayûn Şikayet Kalemi ve Muhtesiplik olarak bilinir.

YANIT E

38. Bugünkü belediye zabıta müdürüne benzeyen ve halkın esnafla ilgili şikâyetini almakta ve esnafı denetlemeye çalışan uygulama aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

- A. Halka açık divan toplantıları
- B. Divân-ı Hümayûn Şikayet Kalemi
- C. Tebdil-i kıyafet uygulaması
- D. Ayanlık kurumu
- E. Muhtesiplik

1855 yılından sonra muhtesipliğin görevini Şehremaneti üstlenmiştir.

YANIT E

NEVIN SU YAYINLARI BAŞARINIZIN ANAHTARIDIR.

DERSLERİNİZE KİTAPLARIMLA HAZIRLANIN BAŞARACAKSINIZ. BENİMLE HER ZAMAN İLETİŞİM İÇERİSİNDE OLABİLİRSİNİZ. YANINIZDAYIM. İLGİLERİNİZE TEŞEKKÜRLER...

